

Slovenský romantizmus

- ✓ oneskorenie oproti svetovému romantizmu o niekoľko desaťročí (súvisí to s celkovou úrovňou života v Uhorsku, feudálne zriadenie zrušené aj v roku 1848)
- ✓ slovenský romantizmus
 - mal výrazne národný charakter
 - čerpal z ľudovej slovesnosti
 - obracal sa na ľudové vrstvy
 - pestoval národnú hrdosť, úctu k dejinám
 - priniesol spisovný jazyk pre katolíkov aj evanjelikov
- ✓ slovenský romantický hrdina je príslušník národa, národovec, vlastenec
- ✓ bojuje za slobodu ako jednotlivec, alebo ako kolektív (kolektívny hrdina)

- ✓ slovenskí romantici
 - boli väčšinou kňazi, kapláni, redaktorišvedskekiwiäe
 - boli všestranne vzdelaní a nepôsobili iba v literárnej oblasti, ale aj v politickej, kultúrnej, spoločenskej
 - zakladali spolky (Tatrín – vydával pôvodné diela a preklady zo svetovej literatúry))
 - vydávali noviny (Slovenské národné noviny s literárnou prílohou Orol tatranský)
 - časopisy a almanachy (Slovenské pohľady, Plody, Nitra)
 - vyjadrovali sa k sociálnym otázkam
 - zúčastňovali sa národných a politických bojov
 - prednášali o literatúre + písali poéziu i prózu

- ✓ na bratislavskom evanjelickom lýceu sa sformovala skupina mladých intelektuálov a vytvorili Spoločnosť československú
- ✓ spoločnosť podporovala spoluprácu všetkých Slovanov – organizovala stretnutia, prednášky najmä o literatúre
- ✓ vedúcou osobnosťou mladej generácie bol Ľudovít Štúr (podľa neho sa označuje celá generácia štúrovci)

Ľudovít Štúr

- * 1815 Uhrovec, rodina učiteľa
- 1829 – lýceum v Bratislave, člen **Spoločnosti česko-slovenskej**, neskôr jej vedúci
- vystupoval proti národnému útlaku, presadzoval myšlienku slovanskej vzájomnosti
- po zrušení Spoločnosti – zástupca prof. Palkoviča na **Katedre reči a literatúry československej**
- štúdium v Halle – prehľbil vedomosti i vlastenecké cítenie + Hegel, Herder
- po návrate z Halle prednášal o slovanských a európskych literatúrach, vystupoval proti pomaďarčovaniu Slovákov – 1843 odvolaný z Katedry
- venoval sa politickej a publicistickej činnosti

- **1843 – kodifikácia spisovného slovenského jazyka – na základe kultúrnej stredoslovenčiny** (stredoslovenské liptovské nárečie)

- **NÁREČJA SLOVENSKUO A POTREBA PÍSAŇJA V TOMTO NÁREČÍ**
 - jazykovedný spis
 - odôvodnil potrebu uzákonenia spisovnej slovenčiny
 - samostatný národ musí mať vlastný jazyk

- **NÁUKA REČI SLOVENSKEJ**
 - gramatika: fonetika, morfológia, pravopis, syntax

- 1845 povolenie vydávať noviny (1845 – 1848)
- **Slovenské národné noviny + literárna príloha Orol tatranský**
 - prvé slovenské politické noviny
 - informácie o hospodárstve, politike
 - žiadal zrušenie poddanstva, zdanenie šľachty, zveľadenie obchodu, priemyslu, školstva, ...

- 1847 – poslanec na uhorskom sneme za mesto Zvolen (rodina Ostrolúckych + Adela)
 - príčina biedy slovenského ľudu – feudalizmus

- 1848 – Štúr, Hurban, Hodža a ostatní národovci sformulovali v Liptovskom Mikuláši **Žiadosti slovenského národa**

- uplatnenie slovenčiny na úradoch a v školách
- autonómia Slovenska
 - Uhorská vláda – zatykač na Štúra, Hurbana, Hodžu
- 1848 – vo Viedni vznikla Slovenská národná rada
 - organizovala povstanie proti uhorskej vláde
 - Viedeň požiadavky Slovákov neakceptovala
 - minister vnútra Alexander Bach – Bachov absolutizmus
 - zrušil demokratické slobody, vodcovia povstania pod policajným dozorom
- až do roku 1856 žil Štúr v Modre, staral sa o siroty brata Karola
- nešťastná poľovačka, otrava krvi – 1851 smrť

Samo Chalupka

- najstarší štúrovec
- jeho tvorba najviac prenikla do ľudových vrstiev
- narodil sa roku 1812 v Hornej Lehotě v národne uvedomelej rodine (starší brat Ján – dramatik)
- 1827 – štúdium filozofie a teológie na bratislavskom lýceu
- zakladateľ a aktívny člen Spoločnosti česko – slovanskej
- 1830 – bojoval v poľskom povstaní proti cárskemu Rusku
- stal sa kňazom, dlho pôsobil v Hornej Lehotě, 1883 umrel
- literárne tvoril už počas štúdia na lýceu
- prvé básne písal v biblickej češtine, potom prešiel k slovenčine
- v revolučných rokoch tvoril menej, bol dôležitým prívržencom Hurbana a Štúra
- básne, ktoré uverejňoval v časopisoch, vyšli pod názvom **SPEVY** (1868)
- Chalupka je tvorcom historickej epiky, historického spevu
- traduje sa, že Samo Chalupka nosil námety svojich básní dlhý čas v hlave, niekedy celé roky, uvažoval o nich, postupne im dával básnickú formu, vylepšoval ju a až keď mala báseň v jeho mysli konečnú podobu, zachytil ju na papieri
- pri takomto spôsobe tvorenia vedel všetky svoje básne naspamäť
- Chalupkovo dielo nie je síce rozsiahle, ale dôkladne prepracované
- spoločnou témou je boj za slobodu proti presile, viera v lepšiu budúcnosť
- hrdinovia Chalupkových básní sú **ľudia obyčajní, prostí, ich ozdobou je odhodlanie bojovať za slobodu, pravdu**
- Chalupka veľmi často oslovuje svojich hrdinov, povzbudzuje ich do boja, varuje ich pred nebezpečenstvom
- svoje spevy podáva tak, akoby sa ich dej odohrával pred jeho očami, akoby on sám bol účastníkom toho, o čom sa rozpráva

JÁNOŠÍKOVSKÁ TEMATIKA

- v básni **Likavský väzeň** uvažuje uväznený Jánošík o svojom osude
- neupadá do beznádeje, ale verí, že sa dostane na slobodu a opäť zhromaždí svojich hôrných chlapcov
- autor lokalizuje básne v súvislosti s nejakým statickým úkazom (bralo, hrad, rieka, Kráľova hoľa), okolo ktorého sa rozvíja osud postavy
- používa motív vatry ako symbol slobody pre ľud
- ďalšie básne: **Junák**
Kráľohol'ská
Kozák

TEMATIKA PROTITURECKÝCH BOJOV

- básneň **Boj pri Jelšave** zobrazuje zápas ľudových bojovníkov proti Turkom – zvíťazili Slováci
- najznámejšia básneň – **Turčín Poničan**
 - dráma jednoduchej slovenskej ženy, ktorú odvliečie Turek do otroctva
 - žena v ňom spoznáva svojho vlastného syna, ktorého kedysi odvliekli Turci
 - Turek žiada, aby matka zostala pri ňom a pri vnúčati – žena odmieta
 - zvíťazí patriotizmus nad bohatstvom a materinskou láskou
- básneň **Branko** – zvolenský zbojník, ktorý bojuje za práva ľudu
 - hrdinsky bojoval proti presile, premohli ho zradou
 - na náhrobnom kameni Sama Chalupku je vytesané dvojveršie z tejto básne:

*Pravde žil som, krivdu bil som,
verne národ môj ľúbil som.*

MOTÍVY DÁVNEJ MINULOSTI SLOVÁKOV – BOJ ZA SLOBODU

- zobrazenie hrdinstva ľudu v boji za slobodu vrcholí v epickej básni **Mor ho !** (bojový výkrik v staroslovenčine Mar ha!)

- autor použil historický námet z čias Rímskej ríše – cisár Konštantín vtrhol do Panónie, aby si podrobil tu žijúce kmene, ktoré Chalupka pokladal za Slovákov
- na tento ľud preniesol všetky ideálne ľudské vlastnosti
- dej lokalizuje na hranice vlasti – k Dunaju
- sem prichádzajú hrdí slovenskí chlapci k pyšnému cisárovi s mierovým posolstvom – autor tak zdôrazňuje slovenskú hrdosť a mierumilovnosť
- cisár však neuznáva ich slobodu a vyhlasuje ich za otrokov, toto sa Slovákom nepáči, preto sa s pokrikom MOR HO! vrhnú do boja proti nadvláde
- hoci slovenskí chlapci v boji umierajú, sú však **morálnymi víťazmi**
- Chalupka odsúdil pokusy o podmanenie malých národov, zdôrazňoval rovnosť národov
- príroda tvorí jednotu s dejom
- hrdina je **kolektívny** – slovenskí junáci (slovenský ľud)
- pri charakteristike postáv autor využíva kontrast / pyšný cisár – mierumilovní junáci
- na zvýšenie monumentálneho účinku využíva priestor – pohyb v básni ide zvyčajne zhora nadol alebo naopak
- hrdinov umiestňuje na vyvýšené miesto / bralo, skala
- používa slová vyjadrujúce neochvejnnosť (týčiť sa, zastat')
- báseň je dynamická, plná napätia, básnik využíva lyrické skratky / *zleteli orli z tatry, tiabnu na podolia*
- báseň obsahuje množstvo básnických figúr a trópov
 - hyperboly / *zem dupotom a nebo rykom sa otriasa*
 - symboly / *Tatry, Dunaj* – územie Slovákov
 - prirovnania / *rastom sú ako jedle, pevní ani skala*
 - synekdochy / *Slovan nečítava vrahov na bojišti*
 - **zvukomaľba** / *Duní Dunaj a luna za lunou sa valí*
 - metafora
 - epiteta
- básnik využíva 13 – slabičný sylabický verš

JANKO KRÁĽ

- najsubjektívnejší a najrevolučnejší štúrovský básnik
- * 1822 v Liptovskom Mikuláši v rodine mäsiara
- 1842 prichádza na bratislavské lýceum
- píše prvé básne, zbiera ľudové rozprávky a piesne
- po Štúrovom zosadení z Katedry opúšťa Bratislavu, na túto udalosť reaguje básňou **Duma bratislavská**
- 1848 spolu s Jánom Rotaridesom burcuje ľud v Honte, aby povstal proti pánom » väzenie
- 1849 sa pridá k slovenským dobrovoľníkom na strane cisára
- po revolúcii pracoval v štátnych službách, po rakúsko – uhorskom vyrovnaní bol prepustený
- pracoval ako advokát na viacerých miestach
- zomrel 1876 v Zlatých Moravciach na týfus (hrob neznámy)
- Janko Kráľ bol básnikom veľkej fantázie
- v poézii vyjadril citovú atmosféru revolučnej doby
- využíval ľudovú slovesnosť, vytvoril **nový typ balady, kde hrdina je odhodlaný zápasit' s prekážkami**
- typická je autoštylizácia – jeho pocity a myšlienky sú myšlienkami celej štúrovej generácie
- využíval kontrast – hrdina bol zobrazený v rozpore s prostredím
- známe sú revolučné básne, v ktorých vyjadruje túžbu po slobode
 - **OROL**
 - **OROL VTÁK**
 - **JARNÁ PIESEŇ**
 - **ŠAHY**
- jeho balady vystihujú pocity mladých ľudí, zdrojom boli ľudové balady
- využíva ľudový jazyk, prirovnania, gradáciu, príslovia, porekadlá
 - **ZVERBOVANÝ**
 - **POVEŠŤ**
 - **SKAMENELÝ**
 - **KRÍŽ A ČIAPKA**
 - **BEZBOŽNÉ DIEVKY**
 - **KVET**
 - **PÁN V TRNÍ**

- **ZAKLIATA PANNA VO VÁHU A DIVNÝ JANKO (1844)**
 - vyjadril tu všetky rozpory, smútok, nespokojnosť so svetom, lásku k ľudu, túžbu po slobode
 - 1. časť – lyrický obraz svojho nepokojného vnútra v kontraste s idylickou prírodou
 - dedina i najbližší nechápu divného, hrdého, ukrutného, divého Janka
 - nepochopený sa utieka do samoty, do prírody
 - príroda korešponduje s pocitmi Janka
 - 2. časť – uprostred tmavej noci Janko skočil do Váhu, aby oslobodil zakliatu pannu
 - 3. časť – štylizovaná tak, akoby ju rozprávali ľudia
 - epilóg zobrazuje posmrtné splnutie hrdinu s prírodou
 - pastierik oznamuje Jankovu smrť (neobrátil vrecko na tabak)
 - hrdina hynie pre rozpor medzi vidinou a skutočnosťou
 - v závere – zdobneniny, ktoré naznačujú, že idyla víťazí nad tragikou, láska nad vzdorom
 - balada je citovosťou romantická, no zobrazením života realistická
 - Janko je typický romantický hrdina – samotár, burič, hrdý mladý človek
 - túži po plnosti života, no v zápase o uskutočnenie tohto sna hynie (titan)
 - nechce sa zmieriť s danou situáciou, zápasí s prekážkami i za cenu obety

Andrej Sládkovič

- básnik, ktorý veril v sily ľudu a vo vývin ľudstva k pravde, kráse a dobru
- Andrej Braxatoris sa narodil v roku 1820 ako 8. dieťa (zo 17 detí) v Krupine v rodine učiteľa
- študoval na lýceu v Banskej Štiavnici, kde sa zapojil do literárneho krúžku
- živil sa súkromnými hodinami v bohatých rodinách – takto sa spoznal i s Máriou Pišlovou, do ktorej sa zaľúbil
- 1840 prichádza na bratislavské lýceum, kde sa prehĺbil jeho záujem o literatúru
- štúdium v Halle, potom pôsobí ako vychovávateľ
- ťažko znášal rozchod s milovanou Máriou, ktorú rodičia vydali za bohatého medovníkára
- od roku 1847 pôsobil ako evanjelický farár v Hrochoti, potom v Radvani, tu 1872 umrel
- Andrej Sládkovič sa venoval iným témam ako ostatní štúrovci: láska, žena, mladosť, krása, vlastenectvo, zmysel života
- polemizoval s ostatnými a tvrdil, že láska k žene neoslabuje muža, nebráni mu ľúbiť vlast' a bojovať za jej blaho, práve naopak
- porušil jednoduchosť ľudovej piesne svojou zdanlivo zložitou skladbou – patril k najkultivovanejším básnikom
- básnická skladba **MARÍNA**
 - vyrovnal sa tu s vlastným ľúbostným zážitkom i s predsudkami niektorých štúrovcov, ktorí odsudzovali lásku k žene
 - skladba má 2 časti:
 - 1. lyricko – epická, zobrazuje nešťastnú lásku k Márii Pišlovej
 - nad láskou sa postupne začínajú sťahovať mraky
 - prilietá motýľ – zvodca, ktorý lieta z kvetu na kvet
 - potom sa objaví skutočný zvodca – had
 - lyrický hrdina sa utvrdzuje vo vernosti a vyznáva jej lásku
 - 2. reflexívno – symbolická, láska tu nadobúda nadosobný, spoločenský charakter
 - láska naráža na neprekonateľné spoločenské prekážky
 - pokračovaním lásky k Maríne sa stáva láska k vlasti
- autor predstavuje Marínu ako anjela, bohyňu
- v básni spomína Sitno, Hron, postupne tu vyrastá obraz Slovenska, v ktorom sa prelína básnikova láska k vlasti s láskou k dievčine:

*Vlast' drabú ľúbiť v pekej Maríne,
Marínu drabú v pekej očičine
a obe v jednom objímať.*
- lyricko – epická skladba **DETVAN**
 - diela napísal ako odpoveď tým, ktorí ponižovali slovenský národ
 - skladá sa z úvodu – venoval ho vrstovníkom a 5 spevov
 - **1. Martin**
 - oslava krás prírody, zrastenosť ľudu s prírodou
 - autor nás zoznamuje s hlavným hrdinom – Martinom Hudcovic, s jeho záľubami, zmyslom pre spravodlivosť (zabije sokola, ktorý sa vrhol na zajaca)
 - **2. Družina**
 - úvahy o ľudovom umení
 - Martin sedí na salaši v kruhu valachov, dozvie sa, že sokol, ktorého zabil, patril kráľovi Matiašovi
 - pri návrate zo salaša oslobodil Elenu z rúk zbojníkov, jedného z nich zabil
 - **3. Slatinský jarmok**
 - na jarmoku sa Martin stretne s kráľom, ospravedlní sa mu za sokola, kráľovi sa páči Martinovo smelé vystupovanie
 - keď sa kráľ dozvie, že Martin zabil zbojníka, odmení ho koňom a kantárom
 - **4. Vohľad**

- obraz Eleny, autor ju predstavuje ako ideál Slovenky
 - páči sa aj kráľovi, no ona ho odmieta, lebo ľúbi Martina
 - kráľ očarený jej krásou jej daruje prsteň
 - **5. Lapačka**
 - obraz verbovania na dedine
 - Martin vstupuje do kráľovho vojska len pod podmienkou, že si ponechá svoj kroj, fujaru, valašku a Elenu
 - v jednotlivých spevoch autor rozvíja charakter Martina - z čestného, spravodlivého, ľúbiaceho dedinského mládenca sa stáva bojovník proti zlu / Martin a Elena sú pre autora stelesnením sily a krásy slovenského ľudu
-

Ján Botto

- najdôslednejšie vychádzal z ľudovej slovesnosti
 - narodil sa v roku 1829 vo Vyšnom Skálniku v roľníckej rodine
 - študoval v Levoči v čase, keď tam prišli protestujúci študenti z Bratislavy
 - pracoval ako zememerač, nikdy sa neoženil
 - v jeho byte v Banskej Bystrici sa stretávala mládež so záujmom o literatúru
 - † 1881 (srdce)
 - Ján Botto dôsledne vychádzal z ľudovej slovesnosti
 - písal balady ako reakciu na vlastné životné pocity rozčarovania z revolúcie
 - dominovala baladickosť, alegorizmus, elegickosť, obraz zaklätia / odklätia pochádzajúci z ľudových rozprávok
 - balada **ŽLTÁ EALIA**
 - hovorí o porušení manželskej prísahy
 - Eva a Adam si sľúbia lásku až za hrob, Eva sa po Adamovej smrti vydá
 - mŕtvy Adam ju potrestá tým, že si príde po svoju ženu, ona mu v náručí umiera
 - balada **MARGITA A BESNÁ**
 - vdova sotí svoju peknú nevlastnú dcéru zo žiarlivosti z vysokej skaly do Váhu
 - pod ťarchou výčítiek sa pomätie a na tom istom mieste skočí do Váhu
 - lyricko – epická básnická skladba **SMŤ JÁNOŠÍKOVA**
 - zazneli tu pocity sklamaní štúrovcov po revolúcii
 - preto sa Botto nesústredil na Jánošíkov život a boj (revolúcia), ale na jeho zľapanie, väznenie a popravu
 - podáva tiež obraz Slovenska po jeho smrti (situácia po porážke revolúcie)
 - je tu prítomný **mesianizmus** – Jánošíkov odkaz v budúcnosti sa splní a nadíde čas odplaty, spravodlivosti a lepších pomerov
 - dielo sa delí na predspev (úvod) a 9 spevov
 - družina sa dozvedá o lapaní kapitána
 - je vo väzení, kde ho páni mučia a obviňujú zo zločinov, no on nemá pocit viny, vie, že všetko urobil v záujme slobody
 - Jánošík spí zbičovaný v okovách, snívá sa mu sen o mladosti, slobode a voľnosti
 - potom nasleduje poprava
 - autor opisuje Slovensko ako krajinu, kde všetko smúti za Jánošíkom, ľudia veria, že neumrel, že ho víly oživil
 - záver je alegorický, Jánošík sa žení s Kráľkou (kráľovnou víl), ktorá je symbolom slobody a spev družičiek je spevom o víťazstve
-

Jozef Miloslav Hurban

- najaktívnejší agitátor v rokoch 1848 / 1849
- narodil sa v roku 1817 v Beckove v rodine evanjelického farára
- študoval na bratislavskom lýceu
- stal sa členom Spoločnosti česko – slovanskej
- celý život dôsledne používal slovanské meno Miloslav
- na jeho fare v Hlbokom sa roku 1843 konala schôdzka so Štúrom a Hodžom – tu sa dohodli prijať novú spisovnú slovenčinu
- založil časopis **Slovenskie pohľady na vedu, umenja a literatúru**
- roku 1848 formuloval Žiadosť slovenského národa, aktívne sa zúčastnil revolúcie
- bol publicista, politik, básnik, prozaik, po Štúrovej smrti sa stal vodcom hnutia, bol spoluzakladateľom Matice slovenskej
- po rakúsko – uhorskom vyrovnaní ho väznili kvôli obrane slovenských záujmov
- bol ženatý, mal 9 detí (Svetozár Hurban Vajanský)
- satirická novela **OD SILVESTRA DO TROCH KRÁĽOV**
 - kritizuje odrodilstvo, nevzdelanosť a mamónárstvo meštianstva
 - názov vymedzuje krátke časové obdobie v meste Bruchoslavice, kde prekvitajú klebety a pýcha

- historická povesť **OLEJKÁR**
 - uverejnil ju ako vzorovú romantickú prózu
 - opisuje Matúša Čáka s jeho štátnickými záujmami a úsilím dosadiť na trón Slovana (českého kráľa Václava II.)
 - Hurban idealizuje Matúša Čáka, zobrazuje ho ako silného a spravodlivého „pána Váhu a Tatier“
 - nachádzajú sa tu typické romantické motívy: vášeň, láska, intrigy, pomsta, tajomstvo, víťazstvo dobra nad zlom
 - dej sa začína silvestrovskou nocou roku 1299, keď prichádza Hrabovec do príbytku trenčianskeho zlatníka
 - nechá sa oklamať zlatníkom, že Matúš Čák je zlom pre krajinu a pripravuje jed a jeho odstránenie
 - ich rozhovor si vypočuje Hrabovcov pomocník Vít, ktorý miluje jeho dcéru Ľudmilu
 - Vít odvedie milú k pustovníkovi, ktorý ho vychoval
 - vystriha Čáka pred zlatníkom a prosí ho o milosť pre Hrabovca
 - na súde sa Hrabovec priznáva a odhalí svoju minulosť
 - Vít je jeho syn, ktorého mal so zlatníkovou sestrou
 - on sa oženil s bohatým dievčaťom a narodila sa im dcéra Ľudmila
 - záver je tragický – Hrabovec aj napriek Čákovej milosti dobrovoľne umiera
 - Víta stráca lásku Ľudmilu, ona odchádza do kláštora
- nedokončený **ŽIVOTOPIS ĽUDOVÍTA ŠTÚRA**
 - vychádzal v Slovenských pohľadoch

Ján Kalinčiak

- narodil sa v roku 1822 v Hornom Záturčí pri Martine v rodine evanjelického farára
 - jeho tvorbu ovplyvnili matkine (zemianka) príbehy o zemianskych rodinách v Turci
 - študoval v Bratislave, stal sa aktívnym členom Spoločnosti česko – slovanskej
 - štúdiá filológie a histórie dokončil v Halle
 - bol riaditeľom gymnázia v Modre
 - neskôr v Martine vydával literárny mesačník **Orol**
- hlavnú časť Kalinčiakovho diela tvoria **historické povesti**
 - nedominuje v nich národná tendencia, ale na historickom pozadí zobrazuje ľudské vášne a drámy
 - nedodržiava ani dobovú schému, podľa ktorej víťazí dobro nad zlom
 - u Kalinčiaka rovnako hynú dobré i zlé postavy
 - nájde tu konflikty jednotlivca – spoločnosť, láska – česť, srdce – rozum
- historické povesti **MILKOV HROB
BRATOVA RUKA**
- historická povesť **PÚŤ LÁSKY**
 - nie je to historická povesť v pravom zmysle slova, lebo len umiestnenie deja zodpovedá histórii – turecké nájazdy na Myjavu
 - štúrovci mali na turecké vpády iný pohľad
 - Janko Černok**, pán hradu Branč, a jeho protivník, **aga Osman**, sú silní individualisti, titani
 - autorove sympatie sú na strane opusteného a osamelého Turka
 - Žofia** svojou krásou, ľúbosťou i odvahou predstavuje kladný ženský typ v slovenskej próze
 - jej láska k otcovi a k Jankovi vytvára priestor na Kalinčiakove úvahy o mieste lásky v živote človeka
- Janko Černok chce získať krásnu Žofiu za svoju ženu
 - do nej je zamilovaný aj aga Osman, ktorého životným cieľom je viera v Alaha a láska
 - Žofia agu odmieta a s Jankom chystá svadbu, počas ktorej Osman podpáli Myjavu a unesie Janka
 - Žofia prosí otca o odpustenie a vyberie sa hľadať milého
 - po mnohých útrapách sa dostane k agovi, ktorý prepustí Janka – vidí, že Žofia ho nebude nikdy milovať
 - oblečie ich do krásnych tureckých šiat a daruje im slobodu
 - Janko už Žofiu nemiluje, pretože myšlienky na vlastnú potupu a túžba po slobode ho úplne ovládli
 - po návrate domov oddychuje pod stromom, kde ho zabijú sedliaci, ktorí ho považujú za Turka
 - o niekoľko týždňov umiera od žiaľu aj Žofia, k jej hrobu chodieval otec a aga Osman
- humorno – parodický román **REŠTAVRÁCIA**
 - zachytáva stoličné voľby a predvolebné kortešačky v 19. storočí
 - autor podáva kritický a presvedčivý obraz zemianstva, jeho hospodársky i morálny úpadok
 - román tvoria voľne pospájané kapitoly bez ústrednej postavy, dôležitý je motív prípravy volieb
 - hlavná dejová línia – zápas o županstvo a vicišpánstvo medzi **Adamom Bešeňovským** a **Jánom Potockým** – je prerušovaná odbočkami
 - v predvolebnom boji hrajú dôležitú úlohu peniaze a láska Anuľky a Števka Levického
 - postavy sú zosmiešnené pomocou reči, ktorú používajú – frázy, príslovia, porekadlá, frazeologické zvraty, latinčina
 - v románe nájdeme typické romantické konflikty – láska s prekážkami, prisaha, zrada i súd – a to všetko v parodickej podobe